

Ο Παλμός των Μηλιωτών

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΗΛΙ

ΕΤΟΣ ΙΔ', ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 163, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1997
Ταχ. Δ/ση: 455 00 Μηλιωτάδες Ιωαννίνων, Τηλ. (0656) 31244 (0651) 76734

Ε.Η.Μ.

Μέγαρο Παρασκευοποι
454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Υπογράφηκε η σύμβαση για τον Χ.Υ.Τ.Α.

στο Μέτσοβο

Ο Νομάρχης Ιωαννίνων Ν. Ζαρμπαλάς και ο Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ κ. Λαλιώτης υπέγραψαν στην Αθήνα την προγραμματική σύμβαση για την κατασκευή του πρώτου Χώρου Υγειονομικής Ταφής Απορριμάτων (Χ.Υ.Τ.Α.) στο Νομό Ιωαννίνων, στην περιοχή του Δήμου Μετσόβου.

Το έργο είναι προϋπολογισμού 600 εκ. και χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα "Περιβάλλον" του ΥΠΕΧΩΔΕ.

Θα εξυπηρετεί εκτός του Δήμου Μετσόβου και όλες τις Κοινότητες του 6ου, 7ου και 8ου Συμβουλίου Περιφέρειας.

Το σχέδιο διαχείρισης των απορριμάτων περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες:

1. Δημιουργία ενός νέου ΧΥΤΑ στην περιοχή του Μετσόβου (σε παλιό νταμάρι στο δρόμο προς Μηλιά).

2. Εκσυγχρονισμό της αποκομιδής των απορριμάτων με την προμήθεια του κατάλληλου εξοπλισμού.

3. Μελέτες και έργα για την αποκατάσταση και εξυγίανση χώρων διάθεσης απορριμάτων.

4. Πρόγραμμα ευαισθητοποίησης των πολιτών για τη διαχείριση των απορριμάτων.

Η κατανομή των πόρων για την υλοποίηση του σχεδίου αυτού θα γίνει ως εξής:

1. Αρχικές και υποστηρικτικές μελέτες για τη δημιουργία του ΧΥΤΑ Μετσόβου 13,23 εκατ.

2. Εξοπλισμός για τη συλλογή απορριμάτων 112,71 εκατ.

3. Κατασκευή χώρου υγειονομικής ταφής απορριμάτων 389,34 εκατ.

4. Πρόγραμμα αποκαταστάσεων 51,67 εκατ.

5. Καμπάνια ευαισθητοποίησης: 6,21 εκατ.

6. Τεχνική υποστήριξη - διαχείριση - λοιπές μελέτες: 26,89 εκατ.

Σύνολο 600,4 εκατ.

Το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του έργου αυτού είναι 22 μήνες.

Έγκλημα στην Πέτρα

Νεκρός, μετά από κακοποίηση, βρέθηκε μέσα στο σπίτι του ο Χρήστος Κ. Δαλαγγέλης, την Κυριακή 7 Σεπτεμβρίου, στο γειτονικό χωριό Πέτρα.

Ο άτυχος συνταξιούχος του ΟΓΑ πέθανε από βαριές κρανιοεγκεφαλικές και άλλες κακώσεις που προκλήθηκαν από το δράστη ή τους δράστες. Το σπίτι του βρέθηκε ανακατωμένο, χωρίς να είναι βέβαιο αν κίνητρο του φόνου ήταν η ληστεία.

Διενεργούνται ανακρίσεις για την εξακρίβωση του εγκλήματος.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΑΚΙΤΗ

Στις 7 Σεπτεμβρίου στον Ανθρακίτη διοργανώθηκε μουσική χορευτική εκδήλωση με το μουσικό συγκρότημα του Λευτέρη Σαρρέα.

ΜΠΗΚΕ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ Η ΑΣΥΡΜΑΤΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ

Η ασύρματη τηλεφωνία (Σ.Α.Ρ.) είναι γεγονός για την περιοχή του Ανατολικού Ζαγορίου. Ήδη οι απαιτούμενες εργασίες από τον ΟΤΕ και την εταιρεία INTRAKOM τελείωσαν και η τηλεφωνοδότηση της περιοχής γίνεται με τη νέα τεχνολογία.

Η ασύρματη τηλεφωνία αποτελεί την τελευταία λέξη της τεχνολογίας και χρησιμοποιείται στις ορεινές περιοχές, όπου δηλαδή υπάρχουν συχνά προβλήματα, ιδίως το χειμώνα.

Για τη λειτουργία της στην περιοχή μας έχει γίνει εγκατάσταση κεντρικής κεραίας στην Κρυόβρυση και μικρότερες σε άλλα σημεία, ώστε να είναι δυνατή η κάλυψη όλου του χώρου.

Αποτέλεσμα της εγκατάστασης Σ.Α.Ρ. είναι και η αλλαγή των αριθμών των τηλεφώνων των οικισμών του Δεματίου, ώστε να αρχίζουν από 31 και όχι από 51, όπως ήταν μέχρι σήμερα. Η αλλαγή θα ισχύει από τις 17 Οκτωβρίου 1997.

Απόρθητο κάστρο η Γκραμπάλα το '40

Γκραμπάλα ξεχασμένη
Με αίμα Ηρώων βαμμένη
Χίλια εννιακόσια σαράντα Νοέμβρη
Με καπνούς πολέμου σκεπασμένη
Πολιτικός δεν έχει ανεβεί
Στεφάνι από δάφνες δεν έχει στηθεί
Ούτε παπάς ένα τρισάγιο ένα καντήλι ούτε κερι
Περάσανε χρόνια και καιροί
Πατριώτες την Γκραμπάλα επισκεφτείτε
Απ' εδώ το Μέτωπο όλο θα δείτε
Μη λησμονείτε τούτο θυμηθείτε
Πολεμούσαν οι Έλληνες ολίγοι Ιταλοί πολλοί
Στρατιές Μουσολίνι επίλεκτοι
Είκοσι μερόνυχτα τρομερή πάλη
Νικιόνταν οι πρώτοι επιτίθεντο άλλοι
Οχτώ Νοέμβρη η νύχτα Βατερλώ
Άγγελος Μιχαήλ εγιόρτασε εδώ
Για κριάρια σφαγμένα
Αμφότερα παλικάρια τεμαχισμένα
Μεραρχίες Αλπινιστές και η Φερράρα
Εδώ γνωρίσανε τι εστί Ελλάδα
Απόρθητο κάστρο η Γκραμπάλα
Στην Γκραμπάλα ένας φάρος να στηθεί
Το Μέτωπο όλο θα φεγγαβολεί
Τις ψυχές των ηρώων να φωτίζει
Αιώνες τους απογόνους μας να θυμίζει
Εδώ οι πρόγονοί των το Σαράντα
Λεβέντες δοξάσανε την Ελλάδα.

Η γραφή μου εις μνήμην των αξέχαστων αδελφών
ημών Ηρώων πεσόντων συμπολεμιστών μου.

Αιωνία η μνήμη των!
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΕΞΑΡΧΟΣ
ΙΤΕΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

1. ΗΠΑ: Η Ελένη και ο Ιωάννης Γ. Ξήτας απόκτησαν αγόρι.
2. ΑΘΗΝΑ: Η Γεωργία και ο Σταύρος Ι. Μανιώτης απόκτησαν κορίτσι.
Να τους ζήσουν!

ΒΑΦΤΙΣΕΙΣ

ΗΠΑ: Στις 21 Σεπτεμβρίου η Λεμονία και ο Ιωάννης Χ. Αγγελής βάφτισαν το κοριτσάκι τους. Η ανάδοχος Χριστίνα Χρ. Αγγέλη του έδωσε το όνομα Μαρία. Να τους ζήσει!

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

ΔΕΜΑΤΙ: Η Στέλα Χρ. Κατσέφτη αρραβωνίστηκε με τον Κων/νο Βρόντο από το Γραϊκικό Άρτας. Συγχαρητήρια και καλά στέφανα!

ΓΑΜΟΙ

1. ΗΠΑ: Στις 7 Σεπτεμβρίου έγινε ο γάμος της Ξανθούλας Γ. Σταπαρούνα και του Χρήστου Στάθη από την Πέτρα.
2. ΡΟΥΜΑΝΙΑ: Στις 6 Σεπτεμβρίου έγινε ο γάμος της Άννας Κ. Μπαζαλέκου με τον Ρουμάνο Μαρτιν.
3. ΓΙΑΝΝΙΝΑ: Στις 27 Σεπτεμβρίου έγινε ο γάμος του Παύλου Κ. Στυλιανού από τη Μικρή Γότιστα, γιου της χωριανής μας Βασιλικής Ι. Οικονόμου, με την Χαρίκλεια Πάνου από τα Πράμαντα.
Να ζήσουν ευτυχισμένα!

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

ΔΕΜΑΤΙ: Στις 7 Σεπτεμβρίου τελέστηκε μνημόσυνο για την ανακομιδή των οστών του Χριστοδούλου Ι. Ξήτα.
Αιώνια του η μνήμη!

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΕΛΕΣΗΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΥ

Την Κυριακή 19 Οκτωβρίου στους Μηλιωτάδες θα γίνει ανακομιδή των οστών και μνημόσυνο στη μνήμη του Κων/νου Χρ. Ξήτα, καθώς επίσης και ετήσιο μνημόσυνο στη μνήμη της Γιαννούλας Κ. Ξήτα.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΧΡΗΣΤΟΥ ΔΑΛΑΓΓΕΛΗ

Ο Άγγελος Δαλαγγέλης, Συν/χος Δάσκαλος από την Πέτρα, εις μνήμην του αγρώς δολοφονηθέντος υπό ανώνων εγκληματιών εντός της οικίας του την νύκτα Κυριακής 7/9/97 αδελφού του Χρήστου Δαλαγγέλη, καταθέτει:
1) Εις τον Ι. Ναόν Αγίου Αθανασίου Μηλιωτάδων: 5.000 δρχ.
2) Εις τον Πολιτιστικόν Σύλλογον Μηλιωτάδων Ζαγορίου: 5.000 δρχ.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΝΙΚΟΛΟΥ

Στη μνήμη του Γεωργίου Δ. Νικολού προσέφεραν τα παρακάτω ποσά για την αποπεράτωση του Ι. Ναού Αγίου Αθανασίου Μηλιωτάδων:
1) Κων/νος Αν. Νικολός: 5.000 δρχ.
2) Αναστάσιος Κ. Νικολός: 5.000 δρχ.
3) Χριστόφορος Κούτρας: 10.000 δρχ.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΜΙΧΑΗΛ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Στη μνήμη του Μιχαήλ Κ. Οικονόμου προσέφεραν τα παρακάτω ποσά:
1) Στον Ι. Ναό Αγίου Αθανασίου Μηλιωτάδων: Η κόρη του Γλυκερία Ζιώγα 30 \$
2) Στον Ι. Ναό Γεννήσεως Θεοτόκου Μηλιωτάδων: Απόστολος Ζιώγας 100 \$ και Γλυκερία Ζιώγα 50 \$.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΕΛΕΝΗΣ Α. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ

Στη μνήμη της Ελένης Α. Παπαευθυμίου, η Ελένη Κ. Τόλη προσέφερε ποσό 10.000 δρχ. στον Ι. Ναό Αγίου Αθανασίου Μηλιωτάδων και ποσό 10.000 δρχ. στον Ι. Ναό Γεννήσεως Θεοτόκου Μηλιωτάδων.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Ο Κων/νος Ευθ. Τσιόλης προσέφερε το ποσό των 100.000 δρχ., στη μνήμη του πατέρα του Ευθυμίου Τσιόλη στον Ι. Ναό Αγίου

Νικολάου Δεματίου και όχι για την αποπεράτωση του Νεκροταφείου Δεματίου. Επίσης η Μαρία και ο Αριστείδης Γ. Αγγέλης προσέφεραν στη μνήμη του Ευθυμίου Τσιόλη 20.000 δρχ. στον Ι. Ναό Αγίου Νικολάου Δεματίου και όχι 10.000 δρχ. που λανθασμένα γράφηκε.

ΘΕΡΜΑ ΣΥΛΛΟΓΗΤΗΡΙΑ

Επιθυμώ και μέσω της Εφημερίδος σας να εκφράσω σαν πρεσβύτερος θείος και δάσκαλος των στα... ανηψιδια και οικογενειών των διά τον αποτρόπαιον θάνατον του πατέρα τους Χρήστου Δαλαγγέλη, μαζί με την αγάπη μου, τα ειλικρινή συλλυπητήριά μου, στους:
1) Κωστάκη Χρ. Δαλαγγέλη οικογενειακώς στα Ιωάν-νινα, 2) Γεώργιον Χρ. Δαλαγγέλη στην Αμερική, 3) Ελενίτσα Κ. Ζήδρου στην Αμερική και 4) Αναστασία στην Αμερική και να τους ευχηθώ την εξ ύψους παρηγορίαν, μακρο-ζωϊαν, υγείαν, αγάπην, υπομονήν, θάρρος και κάθε κατά

Χριστόν προκο-πην και οικογενειακήν ευ-υχίαν. Με πολλήν την αγάπην μου
Ο θείος και Δάσκαλός των
ΑΓΓΕΛΟΣ Κ.
ΔΑΛΑΓΓΕΛΗΣ

ΘΕΡΜΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Αισθάνομαι την μεγάλην υποχρέωση ο υποφαινόμενος και τα αδελφία μου να ευχαριστήσουμε θερμώς από καρδιάς, τους Αιδεσιμωτάτους Ιερείς της περιοχής Πέτρας, τους συγγενείς μας και όλους τους εκλεκτούς φίλους μας από τα πέριξ χωρία Ιτέα, Δεμάτι, Μηλιωτάδες, Τρίστενο, Γρεβενίτι, από Ιωάννινα και Αθήνας, που είχαν την ευγενή καλοσύνη να παραστούν στην κηδεία του αγαπημένου αδελφού μας ΧΡΗΣΤΟΥ ΔΑΛΑΓΓΕΛΗ, αγρώς και βασανιστικώς σφραγισθέντος υπό αγνώστων προς το παρόν εγκληματιών εντός της ληλη-τηθείσης οικίας του στην

ΠΕΤΡΑ κατά την νύκτα της Κυριακής 7 Σεπτεμβρίου. Θεωρούμε μεγάλην την τιμή και την ηθική συμπαράστασή των προς ημάς και προς τις οικογένειες των παιδιών και εγγόνων του εκλιπόντος, που επειγόντως κατέφθασαν από Αμερικήν για να δώσουν τον τελευταίον οφειλόμενον ασπασμόν των και τον αποχαιρετισμόν των για το αιώνιο ταξίδι του σεβαστού πατέρα τους.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΑΛΑΓΓΕΛΗΣ
Συν/χος Δάσκαλος

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Απευθύνουμε τα θερμά μας συγχαρητήρια στο χωριανό μας καθηγητή Πανεπιστημίου Βασίλειο Παπαευθυμίου, για την ανάληψη της θέσης του Προέδρου του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Ιωαννίνων και του ευχόμαστε καλή επιτυχία στο έργο του.

Οικ. Κων/νου Αν. Νικολού

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Εκφράζουμε τα θερμά συγχαρητήριά μας στον κοντοχωριανό μας αξιότιμον κύριον Βασίλειον Α. Παπαευθυμίου εκ Δεματίου καθηγητήν Πανεπιστημίου Ιωαννίνων για την ανάληψη και των νέων του καθηκόντων του, ως Προέδρου του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Ιωαννίνων και του ευχόμεσθε πάσαν καλήν επιτυχίαν του στο νέον σημαντικόν έργο του.

Με εκτίμηση
ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΑΛΑΓΓΕΛΗΣ
Συν/χος Δάσκαλος

“Ο ΠΑΛΜΟΣ ΤΩΝ ΜΗΛΙΩΤΑΔΩΝ”

Μηνιαία έκδοση του Πολιτιστικού Συλλόγου Μηλιωτάδων Ζαγορίου
Υπεύθυνος έκδοσης
ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΟΥ

1. Βασίλειος Α. Παπαευθυμίου
2. Ελένη Δ. Τσικουρά
3. Αικατερίνη Τσιόκαλου - Αγγέλη
4. Βασίλειος Κ. Σπύρου
5. Γλυκερία Γ. Μπαζαλέκου

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ
Εσωτερικού: δρχ. 1000
Εξωτερικού: δολάρια 20
μάρκα 30

Τα ευγυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη και τις απόψεις της εφημερίδας ή του Συλλόγου.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Βασίλειος Κ. Σπύρου
ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

1. Αριστοτέλης Ε. Οικονόμου
2. Γιαννούλα Αρ. Οικονόμου
3. Δημήτριος Β. Οικονόμου
4. Βασίλειος Α. Παπαευθυμίου

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Ο Βασίλειος Μιλτ. Οικονόμου από το Αμβούργο συγχαίρει θερμά τον ανηψιό του Βασίλειο Παπαευθυμίου για την ανάληψη της θέσης του Προέδρου στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ιωαννίνων και του εύχεται καλή επιτυχία.

ΝΕΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Κατά τις φετινές πα-νελλήνιες εξετάσεις στις ΑΕΙ - ΤΕΙ εισήχθησαν ο παρακάτω χωριανοί μας:

1) Σοφία Β. Θεοδωρού Αγγλική Φιλολογία Θεσσαλονίκης
2) Αλέξανδρος Ν. Κωνσταντινίδης (γιος της Σοφίας Δ. Μπότσαρη): Πολυτεχνείο Θεσσαλονίκης
3) Άγγελος Ευθ. Μπαρμπαλιός: Πολυτεχνείο Αθηνών
4) Πετρούλα Κ. Οικονόμου: Φιλοσοφική Ιωαννίνων
Τα θερμά μας συγχαρητήρια!

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Συγχαίρουμε τον ανηψιό και Εάδερφο Αλέξανδρο Ναπ. Κωνσταντινίδη για την εισαγωγή του στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών της Πολυτεχνικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και του ευχόμεσθε καλή φοίτηση.
Οικ. Αθανασίου Μπαζούκα

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Το Κοινοτικό Συμβούλιο Δεματίου πήρε τις παρακάτω αποφάσεις:

- 1) Αποδέχεται ποσό 1.500.000 δρχ. από το Πρόγραμμα βελτίωσης βοσκοτόπων, για την επισκευή - επέκταση της γέφυρας προς Οψιμάδια.
- 2) Διορίζει δικηγόρο της Κοινότητας το Γεώργιο Χατζή σε αγωγή στο Εφετείο της Κοινότητας εναντίον του Ελληνικού Δημοσίου και διορίζει επίσης το δικηγόρο Κων/νο Παππά σε αγωγή στο Εφετείο του Γρηγορίου Παππά εναντίον της Κοινότητας στη θέση “Μάρκαινα”.
- 3) Ψηφίζει πίστωση 1.100.000 δρχ. για χαλικόστρωση κοινοτικών δρόμων. Για τον ίδιο σκοπό θα χρησιμοποιηθούν και 900.000 δρχ. από το Συμβούλιο Περιοχής.
- 4) Για το θέμα της λειτουργίας των λατομείων αποφασίστηκαν: α) Να γίνει συντήρηση του ασφαλιστικού δρόμου 29 χμ.- Δεμάτι από τους διακινητές μαρμάρου.- β) Να σταματήσει η απόρριψη μάζων από την εταιρεία Γκέλη - Τσίμα στο ρέμμα και σε εκτάσεις κάτωθεν του δρόμου προς Πλάκα. γ) Να συντηρηθεί και να χαλικοστρωθεί ο δρόμος προς Πλάκα και Αγία Βαρβάρα από τους μισθωτές των λατομείων. δ) Να γίνει διάνοιξη του ρέμματος στο σημείο που καλύφθηκε από μπάζα. ε) Να προστατευθεί η βρύση του οικισμού Πλάκας. στ) Να διπλασιαστεί η τιμή που δίνεται στην Κοινότητα από το κοινοτικό λατομείο, δηλαδή να φτάσει στις 8 δρχ. ανά κιλό.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΤΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

θιοτικό: κακό που το στέλνει ο Θεός
θεομπέφτης: αυτός που κοροϊδεύει το Θεό
θεομπαίκτης: αυτός που δεν παραδέχεται τα θεία και ιερά
θεοποντή: μεγάλη βροχή, κατακλυσμός
θεριακλής: εκείνος που έχει πάθος για κάτι, μερακλής
θράκα: φωτιά με αναμμένα κάρβουνα
θρακιάς: βορειοδυτικός άνεμος
θρήψαλα: πολλά και μικρά κομματάκια από σπασμένο γυάλινο δοχείο

ιλιότσα: φάρμακο περιζήτητο
ιράτι: βοήθεια
ίσα: ευθεία
ισνάφι: είδος, συγγένεια
ιτς: καθόλου
καβούλι: συμφωνία, χάρισμα
καϊμάκι: αφρός, η επιφάνεια του φαγητού
καίτι: εξαφάνιση
κάκα: ακαθαρσία μικρού παιδιού
κακαράντζα: κοπριά γίδας
κακαρώνω: μένω ακίνητος, πεθαίνω
κάκω: θεία
καλτάκα: έξυπνη γυναίκα, πόρνη
καλαλίζω: γανώνω, κασιτερώνω τα χάλκινα σκεύη
κανούτα: γίδα με γκριζό μαλλί
κάλιο: παρά
κάλικος: ψεύτικος
καλαμοπόδαρος: λιανοπόδαρος
κάλεσο: το πρόβιο που έχει στο πρόσωπο μαύρο χρώμα

καζάρμα: στρατώνας, σταθμός τούρκικος
καζάντιο: χρήματα από το ταξίδι
καζίκι: περιστατικό, συμβάν
καζάνι: μεγάλο χάλκινο δοχείο
κακαρόλι: αγνάντιο, σκοπιά, παρατηρητήριο
κακαζεβντάς: σφοδρός έρωτας
κανταρέλλα: ο ένας πίσω από τον άλλον και συνέχεια
κανακάρης: χαϊδεμένος γιος
κάμα: πολλή ζέση, κάλμα: ησυχία (κάλμαρε ο καιρός)
καρόβρι: ξύλινο δοχείο που αρμέγουν τα γιδοπρόβατα
καράφλα: φαλάκρα
καροί: απέναντι
κάργα: όσο χωράει, δεν παίρνει άλλο
καργάρω: δένω ισχυρά

καρούτσι: το τέταρτο της λίτρας
καράφα: φιάλη γυάλινη (γαράφα)
καρκαλώ: η φωνή της κότας όταν γεννάει το αυγό
καρκαλώνω: κλαίω συνέχεια και μελανιάζω στο πρόσωπο
καρκαλέτσι: κοκκύτες
καρφοντέφης: τσιγκούνης, σφιχτοδεκάρας
καρμπέρης: γλεντζές χωρίς χρήματα
κατόπι: ύστερα, αργότερα
καπαμάς: κρέας διατηρημένο σε λίπος
καπάρος: προκαταβολή για κάποια συμφωνία
καπούλια: το πίσω μέρος του σώματος του αλόγου
καπάσος: επιτήδειος, έξυπνος
καπιτάλ: κεφάλαιο, ο εχούμενος
καπρίτσιο: πείσμα, υπερήφανος
κασκαρίκα: πάθημα, αστείο, γέλασμα
κατσάδα: μάλωμα
καταβρωμά: καθησυχάζω, κάθομαι στ' αυγά μου
κασσάρι: κοφτερό εργαλείο
καφτάν: ξυλοκόπημα
καφαρός: δυστυχισμένος, κακομοίρης
κεσάτια: απραξία
κερεστές: ξύλινα υλικά στέγης
κελεπούρι: κάτι που βρέθηκε τυχαία και αποκτήθηκε χωρίς κόπο

κιτάπι: βιβλίο επίσημο, συμβόλαιο, τίτλος κυριότητας
κιούπι: πήλινο δοχείο
κιάλια: διόπτρες, τηλεσκόπιο
κλ(τ)σα: το ραβδί του τσοπάνη
κλαβανή: τρύπα στο ξύλινο πάτωμα ή στο ταβάνι
κλειδοπίνικο: ξύλινο δοχείο που κλείνει ερμητικά
κόκα: το κεφάλι
κοκόσια: καρύδα
κοτζιάμ: τρανός, μεγάλος
κολατσίδ: το πρόγευμα
κονταρίτσα: βελόνα για πλέξιμο
κονάκι: κατάλυμα ποιμενικό για ύπνο
κοπανέλι: μικρό παιδί φασκιωμένο
κόρφος: το γυναικείο στήθος
κόσα: εργαλείο κοπής χόρτου
κόσια: τρέξε γρήγορα
κοσούλτο: ιατρικό συμβούλιο

κολώκας: κοντός στο ανάστημα
κορκοσούρα: γυναίκα που σκορπά ζιζάνια
κούμπλα: κορόμφια
κουτ - κουτ - κουτ: κάλεσμα σκύλου
κουτάβ: νεογνό σκύλου
κούτρα: κεφαλή
κούρκουτι: βρασμένο καλαμποκίστο αλεύρι
κούσιαλο: πολύ γερασμένο άτομο
κουμπέτι: ταξίδι, βγήκε στο κλαρί
κούλια: το σπίτι του Αγά
κουμάντο: φροντίδα, φροντίζω, οικονομία
κουστάρα: στοιχίζει, ακριβό
κούμπωμα: καπάκι, σκέπασμα δοχείου
κούσάου: τρέχω γρήγορα

Από το βιβλίο του Ι. Μάνθου ΤΟ ΔΕΜΑΤΙ Ιστορία Λαογραφία Β' Μέρος (1986)

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ

Γεώργιος Κ. Ντάφης: 5.000 δρχ.
Γεώργιος Αρ. Τσικουράς: 5.000 δρχ.
Δημήτριος Β. Π. Οικονόμου: 5.000 δρχ.
Χρήστος Ζιώγας: 20 \$
Δημήτριος Β. Π. Οικονόμου: 5.000 δρχ.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ

Γεώργιος Κ. Ντάφης: 5.000 δρχ.
Γεώργιος Αρ. Τσικουράς: 5.000 δρχ.

ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

Η έκθεση αντιπροσωπείας γεωργικών - δασικών μηχανημάτων και ανταλλακτικών του χωριανού μας Κων/νου Αν. Νικολού μεταφέρθηκε από την οδό Κορφή στην οδό Φιλικής Εταιρείας και Παπανδρέου στα Γιάννινα.

ΠΩΛΗΣΕΙΣ

Πωλείται αγρός έκτασης 4 στρεμμάτων στη θέση “Ξηρόκαμπος” Μηλιωτάδων, εντός οικισμού, σε τιμή ευκαιρίας. Πληροφορίες στα τηλέφωνα: 0331 - 72460 και 0651 - 32959

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Το ξεμπορμπούλωμα της νύφης

Η νύφη φορούσε στο πρόσωπό της ένα αραχνούφαντο ύφασμα, το “ζαβώνι”, όπως το έλεγαν, και μόλις διέκρινε να βαδίζει και το οποίο έβγαζε μετά τα στέφανα. Για πρώτη φορά ο γαμπρός και οι γονείς του, ακόμα και οι συγγενείς, αντίκριζαν το πραγματικό πρόσωπο της νύφης.

Καποτε, φημολογείται, συνέβηκε και το εξής περιστατικό: Ενώ όλοι περίμεναν να ιδούν την πολύ όμορφη νύφη και να τη χαρούν έτσι στολισμένη, είδαν

μια άλλη διαφορετική νύφη, όχι όμορφη. Ο γαμπρός δαγκώθηκε, αλλά η δουλειά ήταν τελειωμένη. Μιλιά δεν έβγαλε. Τον πλησίασε η μάνα του και του λέει ψιθυριστά: “Άλλη μας έδειξαν και άλλη μας έδωσαν”. Και όμως ζήσαν ευτυχισμένοι με παιδιά και εγγόνια.

Το κανίσκι του νουνού και των καλεσμένων

Τη Δευτέρα το μεσημέρι, ο συμπεθέρος έβαζε τραπέζι με τα κανίσκια των καλεσμένων. Πρώτα έφερναν το κανίσκι του νουνού, που ήταν σφαχτό μεγάλο, στη σούβλα ψημένο. Ο “βλάμης” με κάποιον άλλο βοηθό, σήκωναν ψηλά τη σούβλα με το ψητό. Πάνω από το ψητό έβαζαν την κουλούρα του νουνού και κάτω από το ψητό τα νιόγαμπρα με τα όργανα έφερναν το κανίσκι στην τάβλα του νουνού.

Επακολουθούσε το κόψιμο του ψητού και το μοίρασμά του σ’ όλες τις άλλες τάβλες των καλεσμένων. Τα όργανα, καθ’ όλο το διάστημα του κοψίματος, τραγουδούσαν διάφορα τραγούδια του νουνού, ο οποίος τους κερνούσε με αρκετά χαρτονομίσματα. Την ώρα αυτή έφερναν και οι καλεσμένοι τα δικά τους κανίσκια στις τάβλες και επακολουθούσε το φαγοπότι. Όλοι έτρωγαν και έπιναν στο νουνό εύχονταν να τους ζήσουν τα αναδεχτούρια του. Μερικοί του έλεγαν: “Να σου ζήσουν κυρ νουνέ, και με λάδι”, δηλαδή να γεννήσουν και να βαφτίσει τα παιδιά τους.

Μετά το φαγητό επακολουθούσε πάλι γλέντι και όταν πλησίαζε η ώρα, για τη διάλυση του γάμου, η νύφη έδινε σαν δώρο, στους νουνούς και στους στενούς συγγενείς του γαμπρού, ένα ζευγάρι κάλτσες μάλλινες, πλεγμένες με το χέρι. Τις κρεμούσε στο λουρί, προσκυνούσε και τους φιλούσε το χέρι. Όλοι την κερνούσαν χρήματα που της τα έδιναν την ώρα που τους φιλούσε το χέρι.

Χέρι φιλούσε και όλων των καλεσμένων στο γάμο, όταν τους αποχαιρετούσε και το χρηματικό ποσό που συγκέντρωνε η νύφη δεν ήταν ευκαταφρόνητο για κείνη την εποχή.

Το ξεπροβόδισμα του νουνού

Πρώτος από το γάμο έφευγε ο νουνός. Τον ξεπροβόδαγαν όλοι οι συμπεθέροι με το “ψίκι” τους, με τραγούδια, με τα όργανα και με ευχές. Μετά το ξεπροβόδισμα του νουνού επακολουθούσε το ξεπροβόδισμα των συμπεθέρων της νύφης με το “ψίκι” τους κατά τον ίδιο τρόπο.

Τη στιγμή εκείνη ο πατέρας της νύφης προσκαλούσε τα νιόγαμπρα στο σπίτι του, για τραπέζι και τους όριζε και τη ημέρα. Τα νιόγαμπρα ήταν υποχρεωμένα την ημέρα αυτή να πάνε στο σπίτι. Το κάλεσμα αυτό ήταν απαραίτητο να γίνει, γιατί χωρίς αυτό, τα νιόγαμπρα δεν πήγαιναν στο σπίτι του.

Μετά επακολουθούσε και η αναχώρηση των καλεσμένων του γαμπρού και ο γάμος τελείωνε.

Τα πιστρόφια

Την άλλη Κυριακή, μετά το γάμο, αλλά και άλλη μέρα, πιο κοντινή που κανόνιζαν οι συμπεθέροι, γινόταν τα πιστρόφια στο σπίτι της νύφης.

Ο γαμπρός, οι γονείς του και οι στενοί συγγενείς του, πήγαιναν στο σπίτι της νύφης. Η νύφη

δεν επιτρεπόταν να πηγαίνει στο σπίτι της και ας ήταν πολύ κοντά στο καινούργιο της σπίτι.

Ξεκινούσαν όλοι μαζί, ρίχναν ντουφεκιές, για την είδηση του ερχομού τους ενώ οι συμπεθέροι με τους δικούς τους, τους περίμεναν στην αυλή του σπιτιού ή και λίγο πιο πέρα, με όργανα και τραγούδια.

Τα νιόγαμπρα φιλούσαν το χέρι των πεθερικών, έμπαιναν μέσα στο σπίτι και καθόταν σε προσκέφαλα και καθίσματα. Τη νύφη την έπαιρνε η μάνα της σε ιδιαίτερο μέρος και τη ρωτούσε πώς περνάει στο καινούργιο της σπίτι. Μετά από λίγο έπαιρνε και τον γαμπρό, τους τηγάνιζε αυγά με βούτυρο και καλό φαγητό και μετά γύριζαν στους καλεσμένους που και αυτοί είχαν στο μεταξύ φάει.

Το φαγοπότι και το γλέντι κρατούσε ως το πρωί. Με το φίλημα του χεριού των γονιών της νύφης από τα νιόγαμπρα και τις ευχές όλων “να μας ζήσουν”, “να προκόψουν” κλπ., και με τραγούδια έφευγαν για τα σπίτια τους.

Στα πιστρόφια, έτρωγαν και τα κανίσκια των καλεσμένων στο γάμο της νύφης. Αργότερα, που τα πιστρόφια καταργήθηκαν, τα κανίσκια τα έτρωγαν στο γάμο, την Κυριακή το μεσημέρι, στο σπίτι της νύφης.

Τα νιόγαμπρα στο δάσος για χλωρό κλαρί

Τη Δευτέρα το βράδυ, τα νιόγαμπρα, δεν έπρεπε να κοιμηθούν μαζί, γιατί ήταν από “τα στέφανα”. Αυτό είχε κάποια λογική σκοπιμότητα, γιατί η ολονύκτια εξαντλητική ορθοστασία των νεονύμφων, η ξαγρύπνια και η στενοχώρια της νύφης από τον αποχωρισμό των δικών της, θα έφερνε οπωσδήποτε εμπόδιο στις μεταξύ τους συζυγικές σχέσεις και υποχρεώσεις, εμπόδιο δυσάρεστο, με όχι καλά αποτελέσματα στην όλη τους ζωή.

Τα νιόγαμπρα, το πρωί, έπρεπε να πηγαίνουν μόνα τους στο δάσος του χωριού να κόψουν “χλωρό κλαρί”, για να είναι χλωρή και η ζωή τους. Και το έθιμο αυτό είχε τη σκοπιμότητά του.

Τα νιόγαμπρα, μέχρι τη μέρα των γάμων τους, δεν είχαν συναντηθεί πουθενά μόνοι τους και ούτε είχαν μιλήσει κατ’ ιδίαν. Έπρεπε, τα δυο τους, μακριά από τα μάτια των άλλων, να ξεμοναχιαστούν μέσα στο δάσος, να μιλήσουν ελεύθερα και να σμιξουν τις καρδιές τους για πάντα.

Η πεθερά της νύφης προσπαθούσε, με κάθε τρόπο, να διαπιστώσει την τιμή της νύφης κοιτάζοντας προσεχτικά, κάθε της ρούχο που χρησιμοποιούσε την πρώτη μέρα του γάμου. Αν διαπίστωνε ότι η νύφη της δεν ήταν τίμια, έφτανε κάποια μέρα στη διάλυση του γάμου. Η παρθενιά θεωρούνταν το πιο μεγάλο πλεονέκτημα για την κόρη και γι’ αυτό, σαν κοπέλλα, την φύλαγε σαν κόρη οφθαλμού.

Στα πολύ παλιά χρόνια γινόταν πιο αυστηρός έλεγχος για τη διαπίστωση της αγνότητας της νύφης, με την επίδειξη του ματωμένου σινδονιού, που το έβλεπαν εκτός από την πεθερά και όλοι οι δικοί της. Σε όχι σπάνιες περιπτώσεις, το άπλωναν και στην αυλή για να το ιδούν και οι διερχόμενοι.

(Από το βιβλίο του Ι. Μανθού, <<ΤΟ ΔΕΜΑΤΙ>> Ιστορία - Λαογραφία - Α’ μέρος, 1983.)

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

Πραγματοποιήθηκε και φέτος το ετήσιο πανηγύρι της Παναγίας στις 8 Σεπτεμβρίου.

Στο χώρο της εκκλησίας και μετά τη Θεία Λειτουργία οργανώθηκε το καθιερωμένο εξοχικό ημερήσιο γλέντι με την ευθύνη του Πολιτιστικού Συλλόγου Μηλιωτών.

Η συμμετοχή των χωριανών ήταν μάλλον περιορισμένη, λόγω των πολλών πενθών που υπήρχαν αυτόν τον χρόνο στο χωριό μας. Υπήρξε αρκετός αριθμός κατοίκων από τα γύρω χωριά.

Την παραμονή και το βράδυ της γιορτής το πανηγύρι συνεχίστηκε στην ψησταριά του Γιάννη Αγγέλη.